

Protocol

Geneesmiddelen
Verstrekking
&
Medisch Handelen

bij Kinderopvang
Het Vlinderhofje

INHOUDSOPGAVE

1. Doel van het Protocol	3
2. INLEIDING	4
3. GENEESMIDDELEN VERSTREKKING	5
3.1 Bescherming medewerkers	5
3.2 Voorwaarden omtrent geneesmiddelen verstrekking	5
3.3 Verstrekking van geneesmiddelen voor een langere periode	6
3.4 Onvoorziene reactie bij toediening geneesmiddel	7
4. MEDISCH HANDELEN	8
4.1 Eenvoudige medische handelingen	8
4.1.1 Huid- en wondverzorging	8
4.1.2 Het risico van bloed?	8
4.1.3 Hoe om te gaan met bloed?	9
4.1.4 Toch bloedcontact of een wondje (door bijten)	9
4.1.5 Lichaams temperatuur opnemen	9
4.1.6 Overige Aandachtspunten m.b.t. hygiëne en (wond)verzorging	10
4.2 Medisch Handelen in uitzonderlijke gevallen	10
4.3 Medisch handelen tijdens noodsituaties	11
bijlage 1 – Overeenkomst Geneesmiddelen Toediening	12
bijlage 2 – Aftekenlijst Geneesmiddelen Gebruik	15
bijlage 3 – Bekwaamheids Verklaring	16

1. Doel van het Protocol

Doel van het protocol ZMHG is het doeltreffend handelen in geval van ziekte bij kinderen en medicijnverstrekking door de Pedagogisch medewerkers van Het Vlinderhofje.

De wet schrijft voor dat er jaarlijks een Risico-inventarisatie wordt uitgevoerd. Een Pedagogisch medewerker inventariseert, aan de hand van een checklist, de kans op risico's m.b.t. de Veiligheid en Gezondheid op Het Vlinderhofje en hoe zij met de risico's omgaan. De risico inventarisatie wordt, indien nodig, omgezet in een actieplan, waaruit blijkt wie wat en wanneer moet doen om de risico's zo klein mogelijk te maken. Ieder protocol van Kinderopvang Het Vlinderhofje wordt jaarlijks geëvalueerd of deze nog up to date is en wordt, indien nodig, aangepast.

De Risico-inventarisatie staat ook als vast agenda punt op de vergadering. Er kan dan op bepaalde zaken dieper ingegaan worden en/of nog eens extra onder de aandacht gebracht worden.

Door deze afspraken blijven de Pedagogisch medewerkers van Het Vlinderhofje up to date met het inschatte van mogelijke gevaren en kunnen wij bijsturen waar nodig.

Wij vragen iedereen die "Het Vlinderhofje" bezoekt hun medewerking aan deze en andere protocollen te verlenen, deze zo optimaal mogelijk na te leven en elkaar te ondersteunen hierin.

2. INLEIDING

Het kan voorkomen dat een kind ziek wordt terwijl ze op Het Vlinderhofje zijn. Het Vlinderhofje kent daarom een protocol waarin afspraken staan over hoe er met kinderen omgegaan wordt als de kinderen ziek worden op Het Vlinderhofje. Zie voor meer informatie: Protocol Ziekte en Beleid.

Soms vragen van ouders/verzorgers om hun kind(eren) medicijnen of zelfzorgmiddelen toe te dienen. Het toedienen van medicijnen of zelfzorgmiddelen vallen onder medische handelingen. Het verrichten van dergelijke handelingen vergt soms een aantal grote verantwoordelijkheden. Pedagogisch medewerkers begeven zich dan op een terrein waarvoor zij in het algemeen niet gekwalificeerd zijn. Het Vlinderhofje voert daarom een terughoudend beleid in het toedienen van medicijnen en zelfzorgmiddelen. Aan ouders/verzorgers wordt gevraagd medicatie zoveel mogelijk zelf te geven. Wanneer er toch medicijnen of zelfzorgmiddelen gegeven moeten worden door pedagogisch medewerkers, dan wordt er gebruik gemaakt van dit protocol en van de Overeenkomst Geneesmiddelen Toediening (OGT).

In uitzonderlijke gevallen kunnen ouders/verzorgers Het Vlinderhofje vragen handelingen te verrichten die vallen onder Afgeleide of Voorbehouden medische handelingen. Ook deze afspraken en regels van Het Vlinderhofje staan in dit protocol.

Tot slot worden ook de behandeling en de hygiëne rondom het verzorgen van (kleine) wondjes beschreven.

3. GENEESMIDDELEN VERSTREKKING

Pedagogisch medewerkers hebben geen medische opleiding en mogen slechts in beperkte mate medische handelingen verrichten. Dit is bepaald in de wet BIG (Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg). Als een kind geneesmiddelen of andere middelen (bv. Zelfzorgmiddelen, homeopathische middelen) nodig heeft gedurende het verblijf bij Het Vlinderhofje zullen de ouders hun 'zeggenschap' over de toediening van de geneesmiddelen of andere middelen moeten overdragen aan de Pedagogische Medewerkers. Enkele voorbeelden zijn bv. hoestdrank, pufjes voor astma, antibiotica, of zetpillen.

Op Het Vlinderhofje gebruiken wij wel Sudocrem (bij luieruitslag), Arniflor (bij vallen en stoten) of Calendulan (bij lichte schaafwonden).

3.1 Bescherming medewerkers

Er wordt bij het toedienen van geneesmiddelen of uitvoeren van medische handelingen altijd met zorgvuldigheid gehandeld. Toch kan het gebeuren dat er een vergissing wordt begaan of een fout gemaakt. Een ieder die bij het verlenen van zorg schade of een aanmerkelijke kans op schade aan de gezondheid veroorzaakt, is civielrechtelijk en strafrechtelijk aansprakelijk! Om zeker te zijn dat de civielrechtelijke aansprakelijkheid gedekt is, dient vooraf eerst contact opgenomen te worden met de verzekeraar van het kinderdagverblijf. Het kan zijn dat bij de beroepsaansprakelijkheid de risico's die verbonden zijn aan betreffende medische handelingen niet meeverzekerd zijn. Dat hoeft op zich geen probleem te zijn, omdat wanneer de verzekeraar van een en ander op de hoogte wordt gesteld deze risico's meeverzekerd kunnen worden, eventueel tegen een hogere premie en onder bepaalde voorwaarden (bijvoorbeeld door het afgeven van een bekwaamheidsverklaring).

Om dit zo goed mogelijk te voorkomen dient de "Overeenkomst Geneesmiddelen Toediening" volledig en correct ingevuld te worden:

***Ouders/ verzorgers tekenen hiermee
dat zij de verantwoordelijkheid hiervoor nemen.***

Zonder de ondertekende van deze schriftelijke verklaring worden er geen medische handelingen door de Pedagogisch Medewerkers van Het Vlinderhofje uitgevoerd en/of geen medicatie gegeven.

3.2 Voorwaarden omtrent geneesmiddelen verstrekking

Om de gezondheid van de kinderen te waarborgen is het van groot belang dat de geneesmiddelen of zelfzorgmiddelen op een juiste wijze verstrekt worden. Meestal gaat het namelijk niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die, bij onjuist

gebruik, tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden.
Het Vlinderhofje verstrekt alleen geneesmiddelen of andere middelen (bv. zelfzorgmiddelen, homeopathische middelen) na het invullen en ondertekenen van een schriftelijke overeenkomst, die ingevuld is door de ouder/verzorger.
Dit is de Overeenkomst Geneesmiddelen Toediening.

Naast deze overeenkomst zijn de volgende voorwaarde mede van toepassing:

- Geneesmiddelen worden alleen in ontvangst genomen, wanneer ze in de originele verpakking zitten en duidelijk voorzien is van voor- en achternaam van het kind
- Ouders/verzorgers dragen zorg voor het geven van een instructie aan de pedagogisch medewerker m.b.t. de toediening van het geneesmiddel
- Het geneesmiddel dient een voorschrift, bijsluiter en een duidelijk zichtbare houdbaarheidsdatum te bevatten
- Uitgeschreven geneesmiddelen dienen op naam van het betreffende kind te staan
- Het geneesmiddel dient thuis al eens gebruikt te zijn
- Het geneesmiddel wordt elke dag door de ouders/verzorgers mee naar huis genomen
- Geneesmiddelen die onder de wet BIG (wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) vallen worden niet door Het Vlinderhofje gegeven

Voor de pedagogisch medewerkers geldt, dat zij naast bovenstaande voorwaarde, verantwoordelijk zijn voor:

- Het door ouders/verzorgers laten invullen en ondertekenen van de "Overeenkomst Geneesmiddelen Toediening"
- Het lezen van het voorschrift, bijsluiter en controle houdbaarheidsdatum
- Het op de juiste wijze uitvoeren van de richtlijnen
- Het op de juiste manier bewaren van het geneesmiddel
- Het noteren, per keer, op een aftekenlijst dat het geneesmiddel aan het betreffende kind gegeven is
- De overdracht aan collega's

3.3 Verstrekking van geneesmiddelen voor een langere periode

Wanneer het gaat om het verstrekken van geneesmiddelen gedurende een langere periode deint er regelmatig overleg plaats te vinden met de ouders. Punten die dan o.a. besproken worden zijn:

- Hoe is de reactie op het geneesmiddel?
- Toediening van het geneesmiddel en volstaat deze?
- Klopt de hoeveelheid nog of moet deze bijgesteld worden?
- Hoe lang zal het geneesmiddel nog toegediend dienen te worden?
- Het nalopen en eventueel herzien van de Overeenkomst Medicijn Toediening
- Overige afspraken
- Nieuwe afspraak voor overleg

Van dit gesprek dient een verslag gemaakt te worden door de pedagogisch medewerker die dit gesprek gevoerd heeft en dient voor akkoord ondertekend worden door de ouders/verzorgers van het kind. Het verslag van dit gesprek komt in het dossier van het kind.

3.4 Onvoorziene reactie bij toediening geneesmiddel

Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een geneesmiddel reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een geneesmiddel, dan wordt er direct gebeld met een huisarts of specialist in het ziekenhuis. Daarna worden de ouders pas gebeld. *De gezondheid van het kind gaat in dit geval voor!*

Bij een ernstige situatie reactie wordt het alarmnummer 112 gebeld.

In alle gevallen moeten relevante gegevens bij de hand zijn, zoals:

- Naam
- Geboortedatum
- Adres
- Huisarts/specialist
- Het geneesmiddel wat toegediend is
- Hoeveel er toegediend is
- Welke reacties het kind vertoont
- Adres/locatie waar men is

4. MEDISCH HANDELEN

Naast de gewone ziektes kan het ook zijn dat kinderen medische handelingen behoeven. Deze zijn in dit protocol verdeeld in 2 groepen.

- 1) Eenvoudige medische handelingen
- 2) Medisch Handelen in uitzonderlijke gevallen

4.1 Eenvoudige medische handelingen

Eenvoudige medische handelingen bestaat uit handelingen die in principe zonder problemen door een pedagogisch medewerker uitgevoerd kunnen worden. Zoals huid, wond verzorging, bloed, bijten. Deze handelingen vallen ook wel onder EHBO bij kinderen. Iedere pedagogisch medewerker van Het Vlinderhofje is in het bezit van een (kinder) EHBO diploma

4.1.1 Huid- en wondverzorging

Kinderen met huidaandoeningen hebben vaak wondjes en lopen daardoor een groter risico op infecties. Wanneer een kind een klein open wondje heeft, moet infectie voorkomen worden. Maatregelen die Het Vlinderhofje neemt, zijn:

- Handen wassen voor en na wond- of huidverzorging zorgvuldig (zie: Protocol Hygiëne & Schoonmaak bij Kinderopvang Het Vlinderhofje)
- Het wondje met water schoon spoelen
- Dek het wondje af om te voorkomen dat wondvocht of bloed tot besmetting van de omgeving leidt
- Verwissel de pleister of het verband regelmatig en in ieder geval als het doordrenkt is met wondvocht of bloed
-

4.1.2 Het risico van bloed

In bloed kunnen virussen aanwezig zijn zoals het hepatitis B of C-virus of het aids-virus. Besmetting van het kind met deze virussen vindt in den regel voor, tijdens of kort na de geboorte plaats. De meeste kinderen hebben geen klachten en vaak is niet eens bekend dat ze besmet zijn. Via bloedcontact kunnen de virussen op anderen worden overgedragen.

Bij bloedcontact komt het bloed van de ene persoon direct in contact met het bloed van een andere persoon. Dit is bijvoorbeeld het geval als iemand zich prikt aan een gebruikte injectienaald. De kans op besmetting is klein en besmetting vindt niet plaats als de huid intact is. Het hepatitis B- en C-virus en het aids-virus zijn niet overdraagbaar via normaal sociaal contact.

4.1.3 Hoe om te gaan met bloed

Wanneer er een kind is met bloed zijn er maatregelen die genomen moeten worden bij het verzorgen hiervan. Dit uit hygiënisch oogpunt, maar ook om bloed-overdraagbare aandoeningen te voorkomen.

- Draag wegwerphandschoenen bij elk contact met bloed, wondvocht of lichaamsvochten die zichtbaar met bloed zijn vermengd.
- Wegwerphandschoenen hoeven niet steriel te zijn. Gebruik ze als volgt:
- Gooi na gebruik de wegwerphandschoenen direct weg
 - Was daarna de handen met water en zeep

Verwijder gemorst bloed als volgt:

- neem het bloed, met handschoenen aan, op met een papieren tissue
- maak de ondergrond schoon met water en zeep
- droog het oppervlak en desinfecteer daarna met alcohol 70%
- laat de alcohol aan de lucht drogen

Was met bloed bevuild linnengoed op 60°C.

4.1.4 Toch bloedcontact of een wondje (door bijten)

Wanneer er toch bloedcontact heeft plaats gevonden, zullen de volgende maatregelen genomen worden:

- Laat het wondje goed doorbloeden
- Spoel met water of fysiologisch zout
- Desinfecteer vervolgens met een wonddesinfectiemiddel, bijv. betadine-jodium of alcohol 70-80%
- Dek het wondje af met een waterafstotende pleister
- Spoel bij verwonding van de slijmvliezen direct goed uit met water of fysiologisch zout
- Was de handen met water en zeep

Soms gebeurt het wel eens dat een kind een ander kind bijt. Dit proberen de pedagogisch medewerkers natuurlijk wel voor te zijn, door hier alert op te zijn. Mocht het toch gebeuren, neem dan binnen 24 uur na het bijtincident, waarbij bloedvrij is gekomen, contact op met de huisarts of de plaatselijke GGD (zeven dagen per week, 24 uur per dag) met de vraag of er aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

4.1.5 Lichaams temperatuur opnemen

Temperatuur opmeten wordt alleen gedaan op verzoek van ouders en/of bij het vermoeden van koorts. Vooraf en achteraf wordt de thermometer met alcohol gereinigd.

De temperatuurmeting wordt bij kinderen tot 6 jaar rectaal gedaan. De thermometer wordt, i.v.m. de hygiëne, bewaard in een hoesje.

Voor kinderen boven de 6 jaar zal een oorthermometer gebruikt worden omdat die kinderen zich te groot zijn voor de commode en zich te groot voelen om blote billen te tonen. Daar hebben we respect voor. Voor elk kind wordt een nieuw schoon hoesje gebruikt.

4.1.6 Overige Aandachtspunten m.b.t. hygiëne en (wond)verzorging

- Er is een EHBO trommel aanwezig
- Er zijn plastic wegwerp handschoenen aanwezig indien dit nodig is om te gebruiken
- Pleisters zijn waterafstotend en worden, indien nodig, vervangen
- Pleisters worden gebruikt bij open wonden i.v.m. de hygiëne
- Wonden die lekken door vocht, pus of bloed worden gedept en indien en waar nodig afgedekt
- Na aanraking met pus of wondvocht worden direct de handen gewassen
- Gebruik zalfjes en crème uit tubes in plaats van uit potjes
- Er worden spatels, vingercondooms of rubber handschoenen gebruikt worden bij het gebruiken van crème of zalf
- Voor en na crème/zalf opdoen worden handen gewassen
- Voor en na wondbehandeling worden handen gewassen
- Bijzonderheden worden vastgelegd in het dossier van het betreffende kind, indien nodig wordt er, in overleg met ouders een medisch dossier aangelegd
- Er wordt geen gebruik gemaakt van tandenborstels
- Gebruik geen gezamenlijke nagelschaartjes, slabbetjes, washandjes of vijltjes.

4.2 Medisch Handelen in uitzonderlijke gevallen

In uitzonderlijke gevallen kunnen ouders/verzorgers aan Het Vlinderhofje vragen deze handelingen te verrichten, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat.

Te denken valt daarbij aan:

- Het meten van de bloedsuikerspiegel bij diabetes patiënten d.m.v. een vingerprikje
- Het toedienen van een injectie, bijv. bij een allergische reactie
- Het geven van sonde voeding

In het algemeen worden deze handelingen door de thuiszorg of de ouders zelf op het kinderdagverblijf uitgevoerd.

Wanneer deze handelingen door Het Vlinderhofje verzocht worden uit te voeren, hoeft dit geen probleem op te leveren, maar het is goed te realiseren wat hiervan de consequenties kunnen zijn. Deze handelingen moeten namelijk ook in orde gemaakt worden met de verzekering van Het Vlinderhofje. Het zal duidelijk zijn dat de ouders voor deze medische handelingen hun toestemming moeten geven. Hierbij gaat het om schriftelijke toestemming. Zonder toestemming van de ouders kan Het Vlinderhofje niets doen.

De volgende formulieren dienen ingevuld te worden:

- Overeenkomst gebruik geneesmiddelen
- Bekwaamheidsverklaring voor het uitvoeren van medische handelingen

Vaak moet door een arts eerst de handeling goed uitgelegd worden aan 1 of max. 2 pedagogisch medewerker(s), zodat zij de handeling goed kunnen uitvoeren. Is dus een van deze twee pedagogisch medewerkers, door omstandig heden, niet aanwezig dan kan het kind niet komen.

4.3 Medisch handelen tijdens noodsituaties

Er kunnen zich situaties voordoen waarin acuut gehandeld moet worden, omdat er een zeer gevaarlijke of levensbedreigende situatie bij een kind ontstaat. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld koortsstuipen of allergie voor wespensteken. In noodsituaties wordt van de pedagogisch medewerkers verwacht naar beste vermogen te handelen en mogen zij volgens de wet afwijken van de normale richtlijnen die gelden voor medicatieverstrekking. Uiteraard alleen als er geen andere oplossing mogelijk is.

De Wet BIG is slechts van toepassing op medische handelingen die beroepsmatig worden verricht. In noodsituaties kan het verrichten van voorbehouden handelingen in strijd met de wet noodzakelijk zijn. In dat geval is er sprake van overmacht en levert de hulpverlening geen strafbaar feit op.

Indien bekend is dat bij een kind een medische noodsituatie kan ontstaan waarbij de te verrichten handeling bekend is, zal deze handeling vooraf worden geoefend. Denk hierbij aan een epileptische aanval of een ernstige allergische reactie. Indien dit bekend is worden hiervoor vooraf afspraken gemaakt, die vervolgens schriftelijk worden vastgelegd.

Pedagogisch medewerkers zullen daarnaast, onder leiding van een arts of verpleegkundige, instructie krijgen over de manier waarop de medische handeling moet worden uitgevoerd.

bijlage 1
Overeenkomst
Geneesmiddelen
Toediening
Kinderopvang Het Vlinderhofje

Hierbij geeft (naam ouder/verzorger): _____

ouder/verzorger van (naam kind): _____

geb. datum kind: _____

Toestemming om zijn/haar kind tijdens het verblijf bij Het Vlinderhofje het hierna genoemde geneesmiddel/zelfzorgmiddel toe te dienen bij het hierboven genoemde kind.

Het geneesmiddel/zelfzorgmiddel wordt toegediend conform het doktersvoorschrift –zie etiket van de verpakking - , dan wel op het verzoek van de ouders (in geval van zelfmedicatie).

Naam geneesmiddel/zelfzorgmiddel:

Het geneesmiddel/zelfzorgmiddel wordt verstrekt op voorschrift van de volgende arts:

Naam: _____

Telefoonnummer: _____

Het geneesmiddel/zelfzorgmiddel dient te worden verstrekt vanaf - tot:

Begindatum: _____ Einddatum: _____

Dosering:

Tijdstip van toediening: _____

Toediening frequentie: _____

Het geneesmiddel dient bewaard te worden (*doorhalen wat n.v.t. is*):
bij kamertemperatuur / in de koelkast / anders, n.l. _____

Alleen bij langdurig gebruik:

- Houdbaarheidsdatum geneesmiddel/zelfzorgmiddel: _____
- Geplande datum evaluatie toediening: _____

Het geneesmiddel zal worden toegediend door Pedagogisch Medewerker:

Bijzondere aanwijzingen (aankruisen wat van toepassing is):

- Voor / na de maaltijd
- wel / niet met melkproducten
- zittend / liggend / staand
- anders, n.l. _____

Wijze van toediening (aankruisen wat van toepassing is):

- oraal
- neus
- oog
- huid
- oor
- oog
- anaal
- anders, n.l. _____

Eventuele bijwerkingen van de medicijnen kunnen zijn:

Ouder/verzorger gaat akkoord met de volgende voorwaarden:

- Geneesmiddelen worden alleen in ontvangst genomen, wanneer ze in de originele verpakking zitten en duidelijk voorzien is van voor- en achternaam van het kind
- Ouders/verzorgers dragen zorg voor het geven van een instructie aan de pedagogisch medewerker m.b.t. de toediening van het geneesmiddel
- Het geneesmiddel dient een voorschrift, bijsluiter en een duidelijk zichtbare houdbaarheidsdatum te bevatten
- Uitgeschreven geneesmiddelen dienen op naam van het betreffende kind te staan
- Het geneesmiddel dient thuis al eens gebruikt te zijn
- Het geneesmiddel wordt elke dag door de ouders/verzorgers mee naar huis genomen
- Geneesmiddelen die onder de wet BIG (wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg) vallen worden niet door Het Vlinderhofje gegeven
- Ondergetekende is verantwoordelijk voor het doorgeven van wijzigingen; in die gevallen wordt een nieuw formulier gebruikt
- Ondergetekende weet dat als er iets met het kind gebeurt dat in relatie staat tot bovenstaand medicijn, Het Vlinderhofje en/of de betrokken pedagogisch medewerker niet verantwoordelijk of aansprakelijk gesteld kan worden.
- Ondergetekende is op de hoogte van het "Protocol Geneesmiddelen Verstrekking en Medisch Handelen bij Kinderopvang Het Vlinderhofje", en gaat akkoord met de inhoud hiervan

Handtekening ouders/verzorger:

Datum:

Handtekening pedagogisch werker:

Datum:

bijlage 3

**Bekwaamheids Verklaring
Kinderopvang Het Vlinderhofje**

Bekwaamheidsverklaring voor het uitvoeren van
geneesmiddelenverstrekking en/of medische handelingen

Ondergetekende, **bevoegd** tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling:

.....
.....

verklaart in staat te zijn bovengenoemde handeling **bekwaam** uit te voeren.

De handeling moet worden uitgevoerd te behoeve van (naam en geboortedatum kind):

.....

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor het kind noodzakelijk wegens:

.....
.....

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen
waarop het kind aanwezig is op het kinderdagverblijf.

De hierboven omschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode:

van (begindatum).....

tot (einddatum).....

Ondergetekende:

Naam:.....

Functie:.....

Werkzaam bij: Kinderopvang Het Vlinderhofje

Handtekening pedagogisch medewerker:

Datum:

Handtekening ouder/verzorger:

Datum: